

דמותו של מנהיג – לפרשת פנחס

מספרים על אחד הרבנים בפולין, שיום אחד בעת ההפסקה בין הסדרים שוחח עם תלמידיו בכניסה לבית המדרש. באותה שעה נכנס עגלון ומשראה אותם בכניסה, פנה אל הרב בשאלה: אני כהן, אמר העגלון, ומעוניין אני לדעת האם מותר לי על פי ההלכה לקחת גרושה. לשמע השאלה המוזרה והפשוטה גיחכו התלמידים, שהרי כל דרדק יודע שלכהן אסור לשאת גרושה, ומה מקומה של שאלה פשוטה זו?

פנה הרב אל העגלון ושאל: האם ברצונך לקחת את האשה הגרושה למקום קרוב או למקום רחוק? השיב העגלון: היא רוצה שאסיע אותה בעגלה שלי בתוך העיר, והוסיף בתמימות: אולם היא גרושה ואני כהן, ועל כן אני שואל האם מותר לי לקחת אותה בעגלתי. במענה לשאלתו המיוחדת, "התיר" לו הרב להסיעה בעגלתו.

משקלטו התלמידים שכלל לא היה מקום לצחוקם, שכן לא הבינו כראוי את שאלתו של העגלון, נותרו בפנים חפזות. לאחר שיצא העגלון מהמקום, פנה הרב לתלמידיו, ואמר להם: בפרשת השבוע מוצאים אנו דוגמא מוחשית לשאלה ה"תמוהה" שחזינו זה עתה.

שידוע להבין את רוחו של כל אחד

בסמוך לפטירתו פנה משה רבינו להקב"ה וביקש: "יִפְקֹד ה' אֱלֹהֵי הַרוּחֹת לְכָל בָּשָׂר אִישׁ עַל הָעֵדָה. אֲשֶׁר יֵצֵא לְפָנֶיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֵא לְפָנֶיהֶם וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְאֲשֶׁר יְבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֵדוּת ה' בְּצִאֵן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רָעָה" (כז, טז-יז). מדוע נקט משה רבינו בביטוי זה? מבאר רש"י על המילים 'אֱלֹהֵי הַרוּחֹת': "למה נאמר? אמר לפניו: ריבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך דעתו של כל אחד ואחד ואינן דומין זה לזה, מנה עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו", ומוסיף אור החיים לבאר: "שידוע רוח של כל בשר וגדר תכונתם. תמנה אחד שיהיה טבעו שווה בתכונה לכל העדה שיסכים הוא למה שיאמרו הם ויסכימו הם למה שיאמר הוא להם".

משה רבינו ביקש מהקב"ה שמחליפו יידע להנהיג כראוי את עם ישראל, שיירד לסוף דעתו של כל אחד ואחד מבני ישראל, שיבין את רחשי ליבו. שיבחין מה מניעיו של כל שואל, ומדוע פנה אל המנהיג, עוד בטרם יחרוץ את גורלו.

איש אשר רוח בו

לפנייתו של משה, השיב הקב"ה באותה מטבע לשון: "קח לך אֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן אִישׁ אֲשֶׁר רֹחַ בּוֹ וְסִמְכָתָ אֶת יְדָי עָלָיו" (כז, יח). המילים 'אִישׁ אֲשֶׁר רֹחַ בּוֹ' מבוארות בספרי (פיסקא קמ): "איש אשר רוח בו, שיכול להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד". משה משרטט את דמותו של המנהיג האידיאלי, ומגדיר שהוא מאופיין ביכולת נדירה שאינה מצויה אצל כל אדם. עליו להבין לליבו של השואל וללבטיו, בטרם ישיב לו. עליו לשמוע בין השיטין את ה"מנגינה".

למשה כלל לא היתה כוונה שיבחר הקב"ה במנהיג שינסה לרצות את כולם. מנהיג שכזה אינו מנהיג טוב. בהיסטוריה ראינו לא מעט מנהיגים שבמקום ליטול אחריות ולגלות כושר מנהיגות, הפגינו חולשה. במצבים אמיתיים שנדרשה מנהיגות אמיתית, להוביל את הציבור למהלכים משמעותיים הראו רפיסות, שהתבטאה בהחלטות או במעשים. וכל זאת משום שהחלטותיהם והנהגתם היתה מושפעת מתקשורת, דעת קהל ועוד. מנהיג שכזה אינו מוביל, אלא מובל.

מבקשת משה למדנו שמנהיג אמיתי אינו נדרש בהכרח לשאת נאומים "חוצבי להבות אש", או לפזר הבטחות מתובלות במילים יפות. עליו להנהיג כראוי, תוך שהוא משמש דוגמא אישית ראויה.

לתגובות – office@shaalti.co.il

להזמנת ההרצאה 'שבת חלום', בנייד – 052-9453811

הכותב: הרב חגי ולוסקי – מרצה ומחבר סדרת הספרים 'תורתך שאלתי' על התורה, רב המכר 'כי ישאלך' – על הגדה של פסח, 'מה שאלתך' – על מגילת אסתר.